

คณะอุตสาหกรรมเกษตร
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ระเบียบปฏิบัติ (Quality Procedure) QP-PP-23
เรื่อง การประเมินความเสี่ยงและโอกาส

จัดทำโดย : ปณิชา สีตาบุตร นักจัดการงานทั่วไป
(นางสาวปณิชา สีตาบุตร)

ตรวจทานโดย : อังศุมารินทร์ หัวหน้างานนโยบายและแผน
(นางอังศุมารินทร์ เจริญเกษ) และประกันคุณภาพการศึกษา

อนุมัติโดย : ปิยะนุช สวัสดิ์ เลขานุการคณะอุตสาหกรรมเกษตร
(นางสาวปิยะนุช สวัสดิ์) และตัวแทนผู้บริหารฝ่ายคุณภาพ

 คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ชื่อเอกสาร	การประเมินความเสี่ยงและโอกาส	
	รหัสเอกสาร	QP-PP-23	
ระเบียบปฏิบัติ (Quality Procedure)	ประกาศใช้	16 ต.ค. 2567	
	แก้ไขครั้งที่	หน้าที่	1 / 9

1.0 วัตถุประสงค์ :

เพื่อประเมินถึงแนวโน้มของความเสี่ยงด้านคุณภาพที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งจะประกอบด้วยขั้นตอนการระบุชนิดของความเสี่ยง (Risk Identification) การวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Analysis) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) รวมถึงการดูแลตรวจสอบและการควบคุมความเสี่ยง (Risk Control) ที่อาจมีผลกระทบต่อกระบวนการทำงาน ทั้งนี้เพื่อลดระดับความเสียหาย หรือลดขนาดของความเสียหายจากความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ให้อยู่ในระดับที่สามารถประเมินและควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้และความพึงพอใจของผู้รับบริการที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านคุณภาพกับกระบวนการเพื่อหาแนวทางการควบคุมก่อนที่จะมีผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2.0 ขอบเขต :

ใช้สำหรับกระบวนการประเมินความเสี่ยงและโอกาสในระบบการบริหารคุณภาพของสำนักงานคณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เท่านั้น

3.0 คำนิยามศัพท์ :

ความเสี่ยง (RISK) หมายถึง ความเสี่ยง เป็นโอกาสที่จะเกิดความผิดพลาด เสียหาย ความสูญเปล่า หรือเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ หรือการกระทำใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และมีผลกระทบ หรือทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผลจากความเสี่ยงเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา อีกทั้งทำให้เกิดการเสียโอกาส (Opportunity) ได้

ปัจจัยเสี่ยง (Risk factor) หมายถึง ปัจจัยหรือสาเหตุที่มาของความเสี่ยง หรือเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์อันส่งผลกระทบเชิงลบ ทำให้เกิดความเสียหาย มีอันตราย กระทบต่อสุขภาพ ชีวิต ทรัพย์สิน หรือ เป้าประสงค์ของของสำนักงานคณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

 คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ชื่อเอกสาร	การประเมินความเสี่ยงและโอกาส	
	รหัสเอกสาร	QP-PP-23	
ระเบียบปฏิบัติ (Quality Procedure)	ประกาศใช้	16 ต.ค. 2567	
	แก้ไขครั้งที่	หน้า	2 / 9

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง กระบวนการในการระบุความเสี่ยง (Risk Identification) การวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Analysis) ระดับความเสี่ยง (Risk Evaluation / Degree of Risk) ประเมินจากโอกาสที่จะเกิด (Probability หรือ Likelihood) และผลกระทบ (Impact) จากเหตุการณ์ความเสี่ยง

โอกาส (Probability/ Likelihood) หมายถึง ความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง

ผลกระทบ (Impact) หมายถึง ระดับความรุนแรงของความเสียหายที่เกิดจากเหตุการณ์ความเสี่ยง ซึ่งอาจจะมีผลต่อ ทรัพย์สิน การเงิน ชีวิต สุขภาพ สิ่งแวดล้อม และภาพลักษณ์ขององค์กร

4.0 เอกสารอ้างอิง :

5.0 ความรับผิดชอบ :

5.1 ผู้ปฏิบัติงาน มีหน้าที่

- (1) ประเมินความเสี่ยงและโอกาสที่จะเกิดขึ้นกับงานนั้นๆ
- (2) กำหนดมาตรการควบคุมและมาตรการดำเนินการ
- (3) ทบทวนความเสี่ยงและโอกาส

 คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ชื่อเอกสาร	การประเมินความเสี่ยงและโอกาส
	รหัสเอกสาร	QP-PP-23
ระเบียบปฏิบัติ (Quality Procedure)	ประกาศใช้	16 ต.ค. 2567
	แก้ไขครั้งที่	หน้าที่ 3 / 9

5.2 ตัวแทนผู้บริหารฝ่ายคุณภาพ (QMR) มีหน้าที่

- (1) กำหนดมาตรการควบคุมและมาตรการดำเนินการ
- (2) ทบทวนความเสี่ยงและโอกาส สรุปผลการดำเนินการในการประชุมทบทวนฝ่ายบริหาร

6.0 วิธีปฏิบัติ :

6.1 การพิจารณากิจกรรมของแต่ละส่วนงานและประเมินความเสี่ยงและโอกาส ที่อาจเกิดขึ้นแต่ละกิจกรรม

6.1.1 แต่ละส่วนงานทำการพิจารณากิจกรรมของหน่วยงานและทำการประเมินความเสี่ยงและโอกาส ที่อาจเกิดขึ้นแต่ละกิจกรรมในแบบฟอร์มการประเมินความเสี่ยงและโอกาส (QF-PP-23-01) โดยเกณฑ์พิจารณาคะแนนระดับความรุนแรง มีการกำหนดเกณฑ์ไว้ดังนี้ ระดับความรุนแรง (S)

ความรุนแรง	ความรุนแรงที่เกิดกับคุณภาพการให้บริการ	ระดับ
สูงมาก	มีผลกระทบต่อ การให้บริการ ให้บริการไม่ได้ ทำให้ลูกค้าผิดหวังต่อการบริการสูง กระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กรอย่างมาก เจ้าหน้าที่รวมถึงผู้บริหารถูกลงโทษทางวินัย หรือผิดกฎหมาย หรือมีมูลค่าผลกระทบ มากกว่า 1 ล้านบาท	5
สูง	มีผลกระทบต่อ การให้บริการ กระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กร เจ้าหน้าที่รวมถึงผู้บริหารถูกร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร หรือมีมูลค่าผลกระทบ มากกว่า 5 แสนบาท - 1 ล้านบาท	4
ปานกลาง	ไม่มีผลกระทบต่อ การให้บริการ ไม่กระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กร เจ้าหน้าที่ รวมถึงผู้บริหารถูกร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร การบริการล่าช้าหรือทำให้ลูกค้า ผิดหวังต่อการบริการเล็กน้อยหรือมีมูลค่าผลกระทบ มากกว่า 1 แสนบาท - 5 แสนบาท	3

 คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ชื่อเอกสาร	การประเมินความเสี่ยงและโอกาส	
	รหัสเอกสาร	QP-PP-23	
ระเบียบปฏิบัติ (Quality Procedure)	ประกาศใช้	16 ต.ค. 2567	
	แก้ไขครั้งที่	หน้าที่	4 / 9

ความรุนแรง	ความรุนแรงที่เกิดกับคุณภาพการให้บริการ	ระดับ
ต่ำ	ไม่มีผลกระทบต่อ การให้บริการ ไม่กระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กร เจ้าหน้าที่ได้รับการร้องเรียนทางวาจา อาจทำให้ผู้ว่าจ้างรำคาญหรือหงุดหงิด แต่ไม่มีผลต่อคุณภาพงานบริการหรือมีมูลค่าผลกระทบ มากกว่า 1 หมื่นบาท - 1 แสนบาท	2
ต่ำมาก	ไม่มีผลกระทบต่อ การให้บริการ ไม่กระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กร หรือมีมูลค่าผลกระทบ ไม่เกิน 1 หมื่นบาท	1

เกณฑ์พิจารณาคะแนนโอกาสหรือความเป็นไปได้ที่จะเกิด (Probability หรือ Likelihood) มีการกำหนดเกณฑ์ไว้ดังนี้
 เกณฑ์การประเมินความถี่ในการเกิด (O)

โอกาส/ความถี่	เกณฑ์การประเมินความถี่ในการเกิด	ระดับ
สูงมาก	เกิดบ่อยครั้ง หรือเกิดทุกครั้งที่ทำกิจกรรม	5
สูง	เกิดสัปดาห์ละครั้งหรือมากกว่า หรือเกิด 1 ครั้งจากกิจกรรม 10 ครั้ง	4
ปานกลาง	เกิดเดือนละครั้งแต่ไม่ถึงสัปดาห์ละครั้ง หรือเกิด 1 ครั้งจากกิจกรรม 30 ครั้ง	3
ต่ำ	เกิด 6 เดือนครั้งแต่ไม่ถึงเดือนละครั้ง หรือเกิด 1 ครั้งจากกิจกรรม 50 ครั้ง	2
ต่ำมาก	น้อยกว่า 6 เดือนครั้ง หรือยังไม่เคยเกิดขึ้นเลย	1

6.1.2 วิธีการคำนวณค่าความเสี่ยงที่ทำประเมิน (RPN) มีการกำหนดเกณฑ์ไว้ดังนี้

วิธีการคำนวณค่า RPN

คือ $RPN = \text{ความรุนแรง (S)} \times \text{ความถี่(O)}$

H - High Risk (H) หรือ ความเสี่ยงสูง $RPN \geq 18 - 25$ คะแนน

จะมีการระบุวิธีการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงลงในเอกสารโครงการจัดการต่อความเสี่ยง และโอกาส โดยผลจากการแก้ไขจะถูกนำเข้าไปประชุมทบทวนฝ่ายบริหาร

M - Medium Risk (M) ค่า RPN ตั้งแต่ 11-17 จะมีการเฝ้าระวัง

 คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ชื่อเอกสาร	การประเมินความเสี่ยงและโอกาส
	รหัสเอกสาร	QP-PP-23
ระเบียบปฏิบัติ (Quality Procedure)	ประกาศใช้	16 ต.ค. 2567
	แก้ไขครั้งที่	หน้าที่ 5 / 9

L - Low Risk (L) หรือความเสี่ยงต่ำ RPN \leq 10 คะแนน

ยอมรับความเสี่ยงหรือพิจารณาตามความเหมาะสมในการกำหนดแนวทางการป้องกันปัญหาดังกล่าว

ระดับความเสี่ยง	คะแนน(S x O)	เกณฑ์การตัดสินใจ	แนวทางการจัดการ
สูง	มากกว่า 18 คะแนนขึ้นไป	การควบคุมป้องกันความเสี่ยง (Action Control)	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องมีการจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
ปานกลาง	11 - 17 คะแนน	การเฝ้าระวัง (Monitoring)	ระดับที่พอยอมรับได้ ต้องเฝ้าระวังไม่ให้ระดับความเสี่ยงเพิ่มขึ้น
ต่ำ	น้อยกว่า 10 คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง (Accept Risk)	ระดับที่ยอมรับได้ คอยติดตามไม่ให้ระดับความเสี่ยงเพิ่มขึ้น

6.2 ตารางประเมินความเสี่ยง (Risk matrix)

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) ได้จากการประเมินโอกาสที่จะเกิด (Probability หรือ Likelihood) และผลกระทบ (Impact) ของแต่ละปัจจัยเสี่ยง แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- 1) สูงมาก (Extreme) คือ ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องเร่งจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ทันที
- 2) ปานกลาง (Moderate) คือ ระดับที่พอยอมรับได้ แต่ต้องมีการควบคุมเพื่อป้องกันไม่ให้ความเสียหายย้ายไปยังระดับที่ยอมรับไม่ได้
- 3) ต่ำ (Low) คือ ระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องควบคุมความเสี่ยง หรือไม่ต้องมีการจัดการเพิ่มเติม

 คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ชื่อเอกสาร	การประเมินความเสี่ยงและโอกาส
	รหัสเอกสาร	QP-PP-23
ระเบียบปฏิบัติ (Quality Procedure)	ประกาศใช้	16 ต.ค. 2567
	แก้ไขครั้งที่	หน้าที่ 6 / 9

โอกาสหรือความถี่	5	5	10	15	20	25
	4	4	8	12	16	20
	3	3	6	9	12	15
	2	2	4	6	8	10
	1	1	2	3	4	5
		1	2	3	4	5

ผลกระทบหรือขนาดความรุนแรง

6.3 การกำหนดมาตรการควบคุมและมาตรการดำเนินการ

ในกรณีที่ ความเสี่ยงที่ทำการประเมิน (RPN) เป็น $RPN > 18-25$ คะแนน จะมีการระบุวิธีการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงในรูปแบบต่างๆตามความเหมาะสม โดยผลจากการแก้ไขจะถูกนำเข้าไปประชุมทบทวนฝ่ายบริหาร

6.3.1 การลดความเสี่ยง (Risk Reduction) ความเสี่ยงที่ได้รับอาจลดลงได้ด้วยวิธีการหาทางป้องกันเพื่อมิให้ความเสียหายเกิดขึ้น การลดความเสี่ยงนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะลดจำนวนครั้งของความเสียหายลง หรือลดความรุนแรงของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต การวิเคราะห์ที่อาจอาศัยข้อมูลในอดีต ปัจจุบัน ซึ่งรวมถึงข้อมูลการคาดการณ์ในอนาคตประกอบการตัดสินใจ

 คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ชื่อเอกสาร	การประเมินความเสี่ยงและโอกาส
	รหัสเอกสาร	QP-PP-23
ระเบียบปฏิบัติ (Quality Procedure)	ประกาศใช้	16 ต.ค. 2567
	แก้ไขครั้งที่	หน้าที่ 7 / 9

6.3.2 การยอมรับความเสี่ยง (Risk Retention) คือการที่ส่วนงานนั้นๆการยอมรับความเสี่ยง หรือความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นไว้เอง เนื่องจากพิจารณาแล้วว่าโอกาส หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดความเสียหายอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

6.3.3 การโอนความเสี่ยง (Risk Transfer) เป็นวิธีการจัดการความเสี่ยงอีกรูปแบบหนึ่งที่ถ่ายโอนความเสี่ยงทั้งหมดหรือบางส่วนไปยังบุคคล/หน่วยงานภายนอกองค์กร ให้ช่วยแบกรับความเสี่ยงแทน เช่น การซื้อกรมธรรม์ประกันภัย

6.3.4 การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk Avoidance) ทำได้โดยการที่ยกเลิกเป้าหมาย โครงการ หรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง ซึ่งวิธีการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงนี้น่าจะเป็นวิธีสุดท้ายหลังจากที่ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่อาจใช้วิธีการอื่นเข้ามาแก้ไขได้เท่านั้น

6.3.5 การฉวยโอกาสจากสถานการณ์ที่มีความเสี่ยง (Take the Opportunity) ความเสี่ยงบางอย่างอาจนำมาซึ่งโอกาสในการบริหารจัดการ

6.4 การทบทวนความเสี่ยง

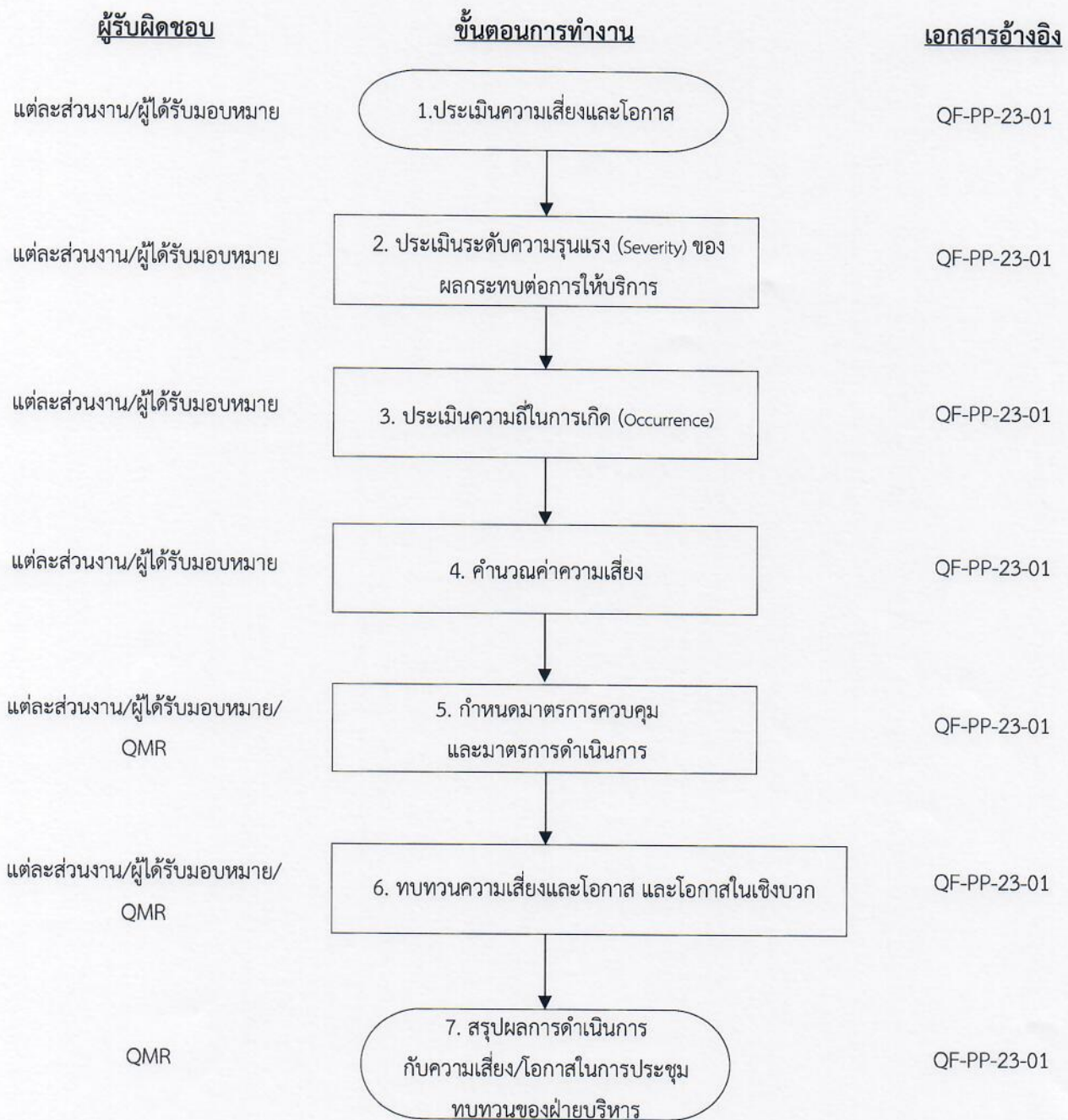
ตัวแทนผู้บริหารฝ่ายคุณภาพ (QMR) ร่วมกับเจ้าหน้าที่แผนกต่างๆ ทำการทบทวนความเสี่ยงที่มีโอกาสเกิดขึ้นอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงานที่อาจจะส่งผลกระทบต่อระบบบริหารคุณภาพ

6.5 การสรุปผลการดำเนินการกับความเสี่ยงและโอกาสในที่ประชุมทบทวนฝ่ายบริหาร

ตัวแทนผู้บริหารฝ่ายคุณภาพ (QMR) ทำการสรุปผลการดำเนินการต่อความเสี่ยงและโอกาสในรายงานประชุมทบทวนฝ่ายบริหาร

 คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ชื่อเอกสาร	การประเมินความเสี่ยงและโอกาส	
	รหัสเอกสาร	QP-PP-23	
ระเบียบปฏิบัติ (Quality Procedure)	ประกาศใช้	16 ต.ค. 2567	
	แก้ไขครั้งที่	หน้าที่	8 / 9

7.0 แผนผังกระบวนการ: การประเมินความเสี่ยงและโอกาส

 คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ชื่อเอกสาร	การประเมินความเสี่ยงและโอกาส	
	รหัสเอกสาร	QP-PP-23	
ระเบียบปฏิบัติ (Quality Procedure)	ประกาศใช้	16 ต.ค. 2567	
	แก้ไขครั้งที่	หน้าที่	9 / 9

8.0 เอกสารแนบ :

หมายเลขเอกสาร	รายการ	สถานที่จัดเก็บ	อายุการจัดเก็บ	ผู้อนุมัติทำลาย
QF-PP-23-01	การประเมินความเสี่ยงและโอกาส	ห้อง AO-201	5 ปี	MD

การประเมินความเสี่ยงและโอกาส

ครั้งที่ :	วันที่ :	เวลา :
หน่วยงาน/ฝ่าย/งาน :		

ลำดับ No.	กิจกรรม (Process)	ความเสี่ยง(Risks) และ Opportunities (โอกาส)	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	การประเมินความเสี่ยง				แนวทางการ ควบคุม Action Control
				S1	S2	S3	RPN O (SxO)	

หมายเหตุ: S1 = ผลกระทบตอรับทองคำ, S2 = ผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน

S3 = ผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก

O = โอกาส

(.....)

(.....)

ผู้ประเมินความเสี่ยง

...../...../.....

ผู้ทบทวน

...../...../.....